

Ye Ju Alué Apeli Napu Osele Páulo Alué Ralámuli Napu Bilipo Ejperégame Nílige

Kuira suwábaga 'emi ralámuli Bilipo ejperégame napu ekí Onorúgame oyérame ju.

¹ Ne Páulo osá ye osilí. Timoteo jena ajtíchigó. Ramueka pe nóchame niru napu nulá Kristo Esusi.* Neka osé ye osilí suwábaga 'emi alé Bilipo rewégachi ejperégame alé napu ju bilena we'ká riógichi suwábaga 'emi ralámuli napu 'la Kristo Esusi oyérame ju. Jaré 'emi e'wélala ju Esusi oyérame nuleme 'lige jaré 'emi pe nejkúrime ju bilé nejkúrime rokárélasaká.†

² Onorúgame 'we a'lá semáriga gu'írisa 'la kápá 'emi.

Jena ruwimela Páulo tániligo Onorúgame napurigá 'la semáriga gu'írimala suwábaga 'la Onorúgame oyérame

³ Napu'lige néléa ne 'emi, wa'lú cheliera 'yame ju ne Onorúgame.

⁴ 'We a'lá ganíliga tánime ju ne napurigá 'la semáriga gu'írimala suwábaga 'emi,

⁵ napugiti 'émika 'la benírame kámechigó ralámuli alué Onorúgame nila ra'íchali, napurigá ne napuíka chojkiárituru nocha napu nulá Onorúgame. Jípesí tabilé 'cho guwana rujsú 'emi.

* **1:1** E'nesi glosario «Cristo» 'lige «Jesús». † **1:1** E'nesi glosario «diácono».

⁶ 'We 'la machigá ajtí ne abichilubi 'yamio iwérali Onorúgame 'emi napusí uché ku nawá Kristo Esusi.

⁷ Neka 'we 'la semáriga na'temá 'lige nélé ne 'emi napugiti 'émika nóchame kame napu nulá Wa'lula Onorúgame, pe aba alué Onorúgame napu 'yuga nóchame ju ne. 'Émika abichilubi 'we a'lá iwériga nokisi rekó ne jena ajtígichi galírale bajcháriga, 'lige 'emi 'la a'chigóriga 'la bi'lepi 'nátali 'nátame ju ne 'yuga napu'lige ne alué e'wélala 'yuga ra'íchachi alé napu nóchame ju alué e'wélala napu'lige ne ruyechi Onorúgame 'we a'lá semáriga nejkúrime ko.

⁸ 'Lige Onorúgame 'we a'lá machigá ajtí aliena 'la semáriga na'temao ne 'lige 'we néléo ne suwábaga 'emi, pe Kristo Esusi nejí 'nátali napurigá aliena na'temámala ne 'emi.

⁹ Neka Onorúgame 'yuga ra'íchaga 'we 'la tánime ju napurigá 'emi gu'írimala napurigá abichilubi abé na'temaka nokísimala 'emi a'bopi o'maka 'lige aminabi benigá 'we 'la bi'wígame Onorúgame nila ra'íchali tachiri najkió Onorúgame,

¹⁰ napurigá senibí 'la machigá gepúmala 'emi chieri ra'íchali ka 'la najteme Onorúgame nila ra'íchali, napurigá tabilé chérikáme nímala 'emi napu'lige uchéchigo nawachi Kristo.

¹¹ Alarigá alué Esukristo 'we 'la gu'írimala 'emi napurigá 'la senibí 'la nélélamala 'la Onorúgame nochálilachi nóchame ko 'emi 'la bi'lepi 'nátaga.

Jena ruwimela Páulo ruwíligo senibí e'wime ko napu najkí Kristo

¹² Suwábaga 'emi Onorúgame oyérame a'chigóriga napurigá ne, neka najkí napurigá machimela

'emi, jipe a'kinana galírale bajchásiga ne abéchigo 'we elao ne ralámuli beniria tachiri gite nawáligo Kristo.

¹³ Arigá jípesíko 'ma suwábaga sontalo jena nóchame 'lige suwábaga ralámuli jena Roma ejperégame machí bajcháriga ajtigó ne jena galírale pe Kristo oyérame kóriká.

¹⁴ 'Lige we'ká, amulí suwábaga alué Onorúgame oyérame, ne'chí etega jena ajtígichi ne galírale bajcháriga, abéchigo tabilé majaga beniri jípeko alué Onorúgame nila ra'íchali jena pachá galírale 'lige ma'chí.

¹⁵ Jaré pe ne'chí gichime kéré nobi 'wéchigo semáriga benírame júkó ralámuli Kristo nila ra'íchali rejcholi, abiena 'láchigo jaré júkó abé 'la bijchiá 'la oyérame Kristo, 'la o'wé 'nátame,

¹⁶ napu 'la na'temaka noká ne'chí, ne jena ajtigórikábá galírale bajcháriga. 'Lige jaré pe 'we riólíga nokame ju a'bopi pe napurigá sewémala ne jena galírale bajcháriga asagá.

¹⁷ Aba alué uché jarélaka 'we 'la na'temaka noká ne'chí, alueka machiame pe Onorúgame bo'né alarigá rekíligo ne'chí napurigá ne jena a'pawa, napurigá jena nemímala ne, ruigá 'we a'lá ko Onorúgame nila ra'íchali.

¹⁸ Tabiléchigo chéréko rekó jaré ralámuli jena Roma ejperégame ra'ichie tabilé nélegá Onorúgame, neka abirigáchigo 'la ra'sálagó napugiti alué ralámuli abiena 'la Kristo ra'ichálila benírame ju uché jaré ralámuli.‡

‡ **1:18** Alarigá anile Páulo napugiti jaré alé Roma ejperégame 'we 'la semáriga ra'ichame níligame nobi tabiléchigo a'lá bi'wígame alawégame nílekó.

¹⁹ Neka 'la machí 'la ma'chínimio ne jena galírale Esukristo a'walila gite, napugiti 'emi 'we 'la tánime wa'lú nejkúrali Onorúgame.

²⁰ Neka tabilé chijúniga rejpínili pe bo'né tabilé 'la e'wiga Onorúgame, neka najkí 'nalina napurigá 'la ma'chígime nélélamala jipe 'lige senibí Kristo 'we 'la gu'irio ne'chí rekó 'ma me'liáe ne ralámulite.

²¹ Neka bijí jena asagá ajagá 'la Kristo oyériga bejtégame ju ne, napu'lige ne mukusáká 'ma rewa-gachí moinámala ne Kristo 'yuga asimea, alarigá ka abé 'la nímala.

²² 'Lige ne bijí jena ajagá asagá aminacho beniria asimela ne Kristo nila ra'íchali, alekeri tabilé machí ne churigá abé a'lá ka, yati mukusuga o abé we'lisi asisuga.

²³ Tabilé machí ne tachiri churigá abé 'la ka. I'sínimi abé 'la nerá ne mukiamé, napugiti 'ma mukusáká ne 'liko 'ma 'la Kristo 'yuga asimé ne.

²⁴ 'Lige 'emi níriká abé 'la ju ajagá ajtigó ne napurigá abé 'la aminabi benírimempá ne 'emi Kristo nila ra'íchali.

²⁵ 'We 'la machí ne bijí we'lisi asimeo ne ajagá 'emi 'yuga 'emi gu'iria rejcholi ruyea napurigá aminabi 'la bijchígimala 'emi 'la wa'lú a'walí nígame ko Esukristo.

²⁶ Alarigá asíruga 'la ra'sálámala 'emi napu'lige ne ku 'emi 'yuga ajtígichi 'lige abéchigo 'la bijchígimala 'emi 'la semáriga gu'íriligo Kristo Esusi ne'chí, 'lige alarigá Kristo Esusi 'we a'lá gu'írimala 'emi.

²⁷ 'Lige jípeko 'émika 'we a'ká ralámuli niwa, napurigá ne 'we 'la machigá asimémpá 'la bi'lepi 'nátali 'nátaga mochigo 'emi o'maka, 'la napurigá najkí Kristo. 'We a'lá beniria mochiwa Kristo

a'rélela ra'íchali suwábaga ralámuli,

²⁸ 'la tabilé majaga alué ralámuli 'emi saíla alué napu tabilé galeme ju Onorúgame nila ra'íchali. Tabilé majaga benírasaká 'emi, yeka pe ruyame nímala alué ralámuli pe alanokigá a'bopi 'ma na'ichí 'lúpili ko napu'lige suwisá 'lige 'émika 'la rewigachi moinámili ko suwisá.

²⁹ Onorúgameka rekí 'emi napurigá 'la Kristo oyérame nímala. Rekó 'emi 'ma 'la Onorúgame oyérame ke abiena resí ikimela 'emi. Onorúgame rekí napurigá resí ikimela 'emi Kristo oyériga.

³⁰ 'Emi 'la etéturu alé Bilipo resí oláriga ne Onorúgame nila ra'íchali ruwichi ne, 'lige jipe abiena 'la machíguru 'emi abisibi resí ikió ne jena, 'emi 'we resí oliáchigó alé Bilipo.

2

Jena ruwimela Páulo ruwíligo Kristo 'we na'temao suwábaga ralámuli Onorúgame oyérame

¹ 'Émika 'we 'la 'yalía iwérali Krístote, 'lige 'emi 'la machíguru Kristo 'we 'la na'temao 'emi, 'lige Kristo Alawala 'emi sa'pálachi ajtí.

² 'We 'la ra'sáláriwa ne'chí 'la ganíliga ejperega 'la bi'lepi 'nátaga pe Onorúgamecho 'la nélegá, 'la na'temaka 'emi a'bopi.

³ Tabilé gunuruwa, tabilé e'wélala níniliwa 'emi, abé najtékame neraga etewa 'nalina uché jaré ralámuli. Tase abé najtékame koripoa 'emi a'bopi.

⁴ Tabilé bi'neli nochánilime niwa bo'nepi 'nátaga, 'la gu'íriwa uché jaré ralámuli.

⁵ 'Émichigó 'la semáriga 'nátame niwa napurigá 'nátame nile Kristo Esusi.

⁶ Kristo Esúsika rekó Onorúgame ke tabilé siné ruigá eyénale Onorúgame níligo, alueka pe napurigá bilé rió neraga eyéname nile.

⁷ Kristo Esúsika jena wijchimoba ochérale, 'lige nóchale 'we 'la sébali e'wiga Onorúgame.

⁸ 'Lige jena wijchimoba ochérisa me'líliru gulusichi ujchugá. Alué Kristo Esúsika pe aba alarigá mukumea nawale, Onorúgame alarigá nuléligime.

⁹ Alekeri Onorúgameka 'we najtékame newale 'pa rewagachi sebasa me'tagá apiépiri ralámuli, 'we najtékame newale alué Esusi rewalá,

¹⁰ napurigá alué rewalá akigá animela 'we najtékame ko Esusi me'tagá alué suwábaga ralámuli jena wijchimoba ejperégame, alué ajagá mochígame 'lige alué suwígame ralámuli, 'lige me'tagá alué we'ká remónisi re'lé mochígame, 'lige aminami me'tagá alué santo ánjeli 'pa rewagachi mochígame,

¹¹ napurigá suwábaga akigá animela Esukristo Wa'lula Nulame ko. 'Lige aminami animela 'we 'la nirawa wa'lú a'walí nígame ko Onorúgame.

Jena ruwimela Páulo ruwíligo Onorúgame najkió 'we 'la e'wálime ko napu nulá bo'né

¹² 'Emi ne gompaniérola napu 'we na'temá ne 'emi, napu'lige ne 'emi 'yuga ajtígachi, 'we a'lá e'weme ke 'emi ne'chí. Abéchigo 'la e'wawa jipe ne 'we mejká ajtígichi. Neka 'we najkíbá napurigá 'emi abichilubi alarigá ejperélamala napurigá ejperé 'emi 'we 'la nélegá Onorúgame.

¹³ Pe Onorúgame rekí napurigá 'emi 'we 'la oyéramala Onorúgame 'we 'la niraga 'lige napurigá

'la sébali olámala 'emi alué Onorúgame nila ra'íchali ruyea ralámuli.

¹⁴ Suwábaga 'emi Onorúgame oyérame, nochawa alué nóchali napu nulá Onorúgame tabilé che anigá napu'lige nulachi Onorúgame, tabilé gawéliga uché jaré ralámuli,

¹⁵ napurigá tabilé 'wesi ralámuli che animela 'emi olagá 'la tabilé gawéliga e'yénasaká, napurigá nímalá 'emi Onorúgame 'kúchila 'we a'lá 'nátame napu'lige e'yena 'emi alemi alué 'we i'nílame ralámuli mochígichi beníruga ra'íchali napu nejí Onorúgame, alué ra'íchali napu wa'lú iwérali 'yame ju ralámuli.

¹⁶ Alarigá nokisáká 'emi 'liko 'we ra'sálámala ne napu'lige uché nawachi alué Kristo, napu'lige machisá ne tabilé rioksi ko suwábaga napu beniria ajtí ne 'emi.

¹⁷ Tabilé chéré rekó ne 'we resí ikié 'lige rekó me'liboli ke ne 'emi gu'íruga napurigá 'emi 'la a'ká ralámuli nímalá 'la napurigá Onorúgame najkí 'lige 'la oyérame Onorúgame. Tabilé chéré rekó 'we resí ikié ne, neka 'we ra'sálagá ajtí.

¹⁸ Neka najkíguru napurigá 'emi 'la ganíliga mochímalachigó ne lakichì.

Jena ruwimela Páulo ruwíligo julamio alemi Bilipo alué Timoteo 'lige Epaprolito

¹⁹ Alué Wa'lula Esusi elasa, julánili ne Timoteo alé napu 'emi mochí napurigá ku nawagá ruwimela chieti mochigo 'emi, 'we 'la ganíliga asimé ne 'lige machisá 'we 'la mochigo 'emi.

²⁰ Jena tabilé 'wesi rió i'té napurigá Timoteo aliena galeme 'emi machínalime chieti mochigo 'emi. Timoteo 'we galé 'emi napurigá ne.

²¹ Ralámulika pe 'nátame ju napurigá nóchame ju a'boi, tase napurigá najkí Kristo Esusi.

²² 'Emi 'la machíguru 'we 'la gu'irio ne'chí alué Timoteo Onorúgame ra'ichálila benírichi ne 'emi. Alueka nejkuri napurigá bilé towí bo'né o'nola gu'írima.

²³ Napu'lige machisá ne alolabo ne jena, 'we yati julámala ne Timoteo alemi.

²⁴ Onorúgame elásaká napurigá 'la ma'chínamala ne jena, ne bo'né simela alé 'mi napu 'emi mochí.

²⁵ Neka 'we 'la nirá ye rió Epaprolito rewégame julamia alemi napu 'emi mochí, ye rió napu Onorúgame oyérame ju napurigá ne, napu ne gompaniérola ju nóchalichi napu 'we iligéchigó nemía ruyá 'we a'lá ko Onorúgame nila ra'íchali napu'lige bajchásiga ne jena galírale, napu 'emi júlale napurigá gu'írimala ne'chí bilé tabiri rokárélasa.

²⁶ Ye rioka 'we néléa ajtí 'emi 'lige we'ká 'nata ajtigé napu'lige 'emi 'we 'nata mochígichi chieti ajtigó napu'lige nayuchi ye rió Epaprolito.

²⁷ Alarigá ju. Ye rió 'we nayue jena, amulí mukugé, Onorúgameka 'wéchigo 'la na'temale ko 'lige 'we 'la gu'íriile napurigá tabilé mukumela, ne'chí 'we na'temálechigó Onorúgame 'lige tabilé a'rele napurigá mukumela alué Epaprolito napurigá ne tabilé aminabi sewémala.

²⁸ Alekeri neka abéchigo 'we lagá julánili ye rió napurigá 'emi 'we ra'sálámala etea ye rió 'lige aminami napurigá ne 'ma tabilé seweka asimela

napu'lige 'emi ku 'we 'la ra'sálagá mochígichi.

²⁹ 'We 'la galegá etewa 'emi ye rió, ye rioka 'we 'la Onorúgame oyérame kame. A'chigóriga aliena na'temaka etéwachigó apiépiri ralámuli alarigá nóchame napurigá ye rió.

³⁰ Ye rioka Kristo nochálalachi nóchaga amulí mukú 'we a'wágame nayue jena nawasa ne'chí gu'irimia napugiti 'émika tabilé gayénaligime jeka jsiá ne'chí gu'irimia napugiti cha mejká kame.

3

Jena ruwimela Páulo ruwíligo abé najtékame ko beniaa Kristo nila ra'íchali

¹ Jípekobá, 'emi napu Onorúgame oyérame ju napurigá ne, 'we ra'sáláwa. Neka uché bilé ra'íchali osé 'emi, tabilé resibá ne 'emi osegá aba pe alué ra'íchali napugiti wa'lú nejkúrali kame ye ra'íchali 'emi níriga.

² Tabilé bijchígawa alué ra'íchili 'yégali napu ruwí alué ralámuli tabilé 'la 'nátame. Alué napu nulame ju sikiréniliga pe'tá isílala wi'chila,* napu anime ju: «Alarigá nokisáká 'emi a'boi 'la rewagachi moinámala 'emi napu'lige suwisá.» Alarigá anime ju alué 'yégegame ralámuli.

³ Pe ramueka 'la bijchiá 'la moinawa rewagachi, ramué napu 'la Onorúgame tánilime niru iwérali Onorúgame alawala gite, 'lige tabilé aniame niru ramué a'boi gite 'we 'la gainárime níriga Kristo Esusi oyeria. 'We ra'sálagá mochiru, machiáame jípeko 'la Kristo Esusi oyérame níriga.

* **3:2** E'nesi glosario «circuncisión».

⁴ 'We e'karúriga nokame ke ralámuli Onorúgame oyeria nobi neka abéchigo e'karú 'sime kékó me'tagá alué ralámuli.

⁵ Ne abiena sikirétigame júchigó pe'tá isílala wi'chila pe kulí osánó rawé ajtígachi ne ochérasa napurigá nulale Moisesi apélichi osagá, 'lige israelita ju ne, 'lige ne o'nola israelita ke, 'lige ebreo ra'íchame ju ne napu ra'íchame ju suwábaga israelita, 'lige bariseo† ke ne, 'lige alué Benjamini rijimala ju ne, alué Benjamini napu 'we 'ya bejtele ta'chó ochérachi ne.

⁶ Neka 'we me'linálime ke alué Esusi oyérame, mayega alarigá najkió Onorúgame. 'Lige tabilé 'wesi ralámuli se'winá aneme ke ne'chí napugiti neka 'we 'la senibí sébali olagánturu napu nulale Moisesi apélichi osagá. Tabiléchigo a'lá bi'wígame alawégame nílíko ne napusí 'ma 'la Esukristo oyeria, a'lige kulí 'la bi'wígame gayena ne alawala.

⁷⁻⁸ Neka Kristo oyériga 'ma a're suwábaga napu benigé ne regá anigá: «Pe tabilé 'la 'nátame nile ne.» 'Lige regá anigá a're ne suwábaga alué 'nátili: «'We a'lá machisúgaká‡ Kristo Esusi 'nalina abé 'la ju me'tigá alué 'nátili napu 'nátame nile ne.» Suwábaga alué 'nátili napu ne 'nátame ke pe napurigá repuga nile 'mi mejkami pasime.

⁹ Neka a'lá semáriga 'nata pe bi'lepi 'nátili na'tániliga pe Kristo nélélimecho. 'Lige neka tabilé najkí napurigá ralámuli animela 'we 'la rió ko ne pe 'we 'la sébali olagá bejtégiriká pe napu nulá alué nulalí nóchali napu Onorúgame nejile napu

† 3:5 E'nesi glosario «fariseo». ‡ 3:7-8 Alué ra'íchali «machisuga» anía Páulo pe anime ke anile 'we a'lá ko Esusi oyérilia 'nalina o a'rilía ma alué chátiri 'nátili.

nulá napurigá tabilé chigowa 'lige napurigá tabilé me'liboa. Neka 'we 'la najkí 'nalina napurigá 'la galegá etewa ne Onorúgamete 'la bijchígame ju ne wa'lú a'walí nígame ko Kristo.

¹⁰ Neka najkí napurigá alué Kristo Alawala pachágana ne sa'pálachi asagá abé a'lá nejkúrimala. § Neka najkíchigó alué a'walí napu Onorúgame 'yale alué Kristo napurigá ku 'la ajánamala, 'lige abiénachigó 'we a'lá na'tánili ne napurigá 'nátale Kristo,

¹¹ napurigá Onorúgame 'la ku 'la ajánirimala ne'chí napu'lige ne mukusá napurigá rewagachi simela ne.

Jena ruwimela Páulo ruwíligo aminabi oyérilime ko Onorúgame tase guwana rujsuka

¹² Ta'chó 'me 'la sébali olame ju ne napurigá najkí Onorúgame. Tabilé 'cho suwábaga machí ne. Neka 'la bijchiá uché rajpé abé 'la 'nátaga bejténili napurigá najkile Kristo Esusi napu'lige pe kulí ma'chí pa ne'chí alué chátiri bowechi.*

¹³ 'Emi ralámuli Onorúgame oyérame napurigá ne, neka tabilé 'cho sébali olá napurigá Onorúgame najkí. Neka 'láchigo oyéragó Onorúgame. Tabilé ku guwana wijchí ne.

§ **3:10** Yolí ra'íchaga regá anime chukú: Lo que quiero es conocer a Cristo. *

3:12 Napu'lige alué Páulo enágichi Ramasko simiá a'mulipi ra'íchale Esusi Páulo 'yuga regá anegá: «¿Chonigá sairúgame niraga ajtípatché mueka ne'chí 'yuga?» 'Lige Páuloka anele: «Mueka ¿chieri júpaché?» 'Lige Esúsika anele: «Neka Esusi ju.» 'Lige pe u'kabi rawé tabilé ma'chíle alué Páulo napusí ku sa'wásiga Esúsita. A'kinana 'we 'la oyérale Onorúgame alué Páulo. E'nesi Hechos 9:3-6.

14 Neka 'we 'la e'wérali olá naremia napu Kristo Esusi nejímili ju 'pa rewagachi. Onorúgame gite 'la alarigá 'nata ne.

15 Suwábaga ramué 'we 'la oyérame nísaká 'la alarigá na'táwikuru ramué, 'lige 'emi rekó tabilé umebe alarigá 'nata abiena 'la nejkúrimala Onorúgame napurigá 'la semátiri 'nátili na'támala 'emi.

16 'Liko, 'emi 'we 'la machime ju Onorúgame nila ra'íchali rejcholi, 'we a'lá sébali olagá ejperélawa napu ekí námame ju 'emi tabilé se'winá nokigá.

17 'Emi ralámuli Onorúgame oyérame napurigá ne, ejperélawa napurigá bejté ne, 'we 'la 'nátaga mochiwa churigá ejperego alué ralámuli napu eté 'emi benírilihi ramué ne Páulo Timoteo si alué semati rejcholi.

18 We'sá ruwíguru ne 'lige we'ká ralámuli tabilé bijchígiguru ramué ralámuli gu'íriga mukúligo alué Kristo alé gulusichi chujkugá. 'We seweka ajtí ne 'lige alué ralámuli alarigá 'nátachi.

19 Alué ralámulika o'wékana simámala, tabilé e'weme Onorúgame. Pe nóchame ju pe napurigá najkí a'boi. Pe bajílimecho 'nátame ju, 'lige pe go'ámecho. 'We gunarúgame ju alué ralámuli. Chijunati kékuru. Alué ralámulika tabilé néléme ju Onorúgame.

20 Ramueka tabilé alarigá niru, 'lige 'la machiaa 'ma 'la rewagachi moináwili ko. Buigá mochiru ramué alué a'wali nígame Esukristo napurigá nolínamala ramué o'tomea 'pa rewagachi.

21 Se'wináriga newámala ramué sa'pala, alésíko niwa napurigá bo'né Esukristo, a'chigóriga aliena wa'lú a'walí nígame niwa ramué 'pa rewagachi.

Bijí jena wijchimoba mochígaká, 'we resítiri sa'pega ejperégame niru, napu'lige rewagachi moinásiká se'winátiri sa'pégame niwa tabilé resítiri.

4

Jena ruwimela Páulo ruwíligo nabí ra'sálálíme ko napugiti Esukristo 'la semáriga nejkúrime kame

¹ 'Emi ralámuli Onorúgame oyérame napurigá ne, 'we eténali ne 'emi. Onorúgame nejile napurigá 'we ganílimala ne 'emi etega 'we a'lá oyerio 'emi Onorúgame nila ra'íchali. Neka najkí napurigá 'la nabí alarigá ejperélamala 'emi napurigá najkí Onorúgame.

² 'Emi oká umugí Eboria 'lige Síntike napu Bilipo ejperégame ju 'la Onorúgame oyérame, 'la ganíliga ejperélawá, okaka 'la a'chigóriga 'la bi'lepi 'nátali 'nátaga churigá oyéritiká Onorúgame.

³ Mué rió Sísigo rewégame, 'we 'la gompaniero Onorúgame nochálilachi, pe rekó gu'iri alué oká umugí 'we 'la semátiri na'tálíchi, alué umugika okánika ne'chí gu'iri 'yabé rawé Onorúgame nila ra'íchali rejcholi beníríchi ne alé Bilipo ejperégame ralámuli, aminami alué umugika alué Kilimente si nocha 'yabé rawé, abiena uché jaré ralámuli si napu jipe 'ma uchú suwábaga alué ralámuli rewalá alé líbrochi napu niga ajtí Onorúgame, suwábaga alué ralámuli napu 'la rewagachi moinámala suwisá.

⁴ 'La nabí ra'sáláwa napugiti 'la semáriga ne-jkúrime Esukristo alué ramué nuleme. Uchéchigo siné ané ne 'emi: ¡'We ra'sáláwa!

⁵ 'La ganíliga ejperéliwa napurigá 'la suwábaga ralámuli etémala 'we a'lá a'ká ralámuli ko 'emi. 'La ganíliga ejperéliwa o'maka, alué Esukristo napu ramué nuleme ju 'we 'la e'negá ajtí 'we a'lá ganíliga ejperego 'emi, 'lige 'ma pe'wé nolínamala Esukristo rewagáchika.

⁶ Tabilé 'wesi tábiri we'ká na'tawa. Iligá Onorúgame 'yuga ra'ichawa 'lige nejkúrali tániwa, 'lige wa'lú cheliera 'yawa Onorúgame.

⁷ 'Lige alarigá nokisáká 'emi, Onorúgame 'yámala iwérali napurigá tabilé we'ká tábiri na'támala 'emi, napurigá tabilé bajkimela 'emi na'tálilachi chátiri 'nátili, alésíko 'la ganíliga mochímala 'emi. Esukristo ju a'walí nejime napurigá tabilé chátiri na'tawa, pe Onorúgame bo'né alarigá elá. Onorúgameka 'la semáriga nejkúrime ju napu tabilé 'wesi ralámuli machí chiena wa'lú nejkúrime ka Onorúgame.

Jena ruwimela Páulo ruwíligo 'we 'la 'nátaga na'tálime ko 'lige 'we 'la ganíliga etélime ko suwábaga ralámuli

⁸ Uché pe u'kabi ra'ichali ruimé ne. 'We 'la 'nátaga etewa alué 'we a'lá ralámuli napu tabilé 'yéjali ra'ichame ju, alué napu 'la niraga etéliame ju uché jaré ralámulite, alué napu tabilé cha nokame ju, napu 'la bi'lepi 'nátili 'nátame ju, alué napu 'la ganíliga eteme ju uché jaré ralámuli, alué napu ruyame ju 'we a'lá ralámuli ko. 'La ganíliga etewa suwábaga alué ralámuli.

⁹ 'La alarigá 'nátame niwa napurigá beniri ne 'emi. 'La a'chigóriga nochawa napurigá etele 'emi

ne nóchachi, 'lige Onorúgame napu nejime ju semati raweli 'la 'emi 'yuga asimela.*

Jena ruwimela alué ralámuli Bilipo ejperégame 'we 'la gu'írilingo alué Páulo

¹⁰ Alué Esukristo re'pá ajtígame suwábaga ramué nuleme, wa'lú ganílili 'yame ju ne'chí napugiti 'émika uchéchigo 'nátaligame ne'chí gu'írinilia. 'Émika 'la bijchiá 'la gu'írinilia mochile ne'chí, pe iligá buigá mochile 'emi chiéniko uché 'la nílga ne'chí gu'írilia.

¹¹ Neka tabilé resí lagá aní napurigá 'emi ne'chí gu'írimala, neka 'ma bení ra'sálagá bejtega, alekeri tabilé tábiri resílagá aní ne.

¹² Neka 'we 'la bení 'we 'la ra'sálagá bejtega rekó tabilé nige e'karúgame tábiri 'lige go'ame i'sínimi, rekó e'lowika bejtege ta i'tigóriká go'ame i'sínimi. Neka 'ma 'la bení alarigá bejtega napurigá pe abisibi ganíliga bejtélamala ne rekó nige go'ame 'lige rekó ta nige go'ame.

¹³ Neka 'we a'lá bené pe abisibi ra'sálagá bejtega pe Kristo gite.

¹⁴ 'Émika abirigáchigo 'we 'la 'nátaga mochile ko ne'chí gu'iria napu'lige ne 'we resí nilia ajtígichi.

¹⁵ 'Emi ralámuli Bilipo ejperégame† napu'lige ne pe kulí chojkía beniria Onorúgame nila ra'íchali rejcholi we'kaná ichúrimi alé Maseronia eyéniga,

* **4:9** Páulo siné kachi pe regá ruwime ke anile: 'We 'la niraga etewa alué a'ká ralámuli, iligá 'we 'la 'nátaga etewa pala 'la 'we nocha napurigá etele napurigá ne nóchachi 'lige napu akele napu ne benírale. Alarigá tabilé oyéramala 'emi uché bilé 'nátili. † **4:15** Alué ralámuli Bilipo ejperégame filipense anelime nile yolí ra'íchaga.

pe 'émicho Bilipo ejperégame 'we 'la gu'iri ne'chí enomí 'ya, o'maka nakúriga nejí. Abiena ejperé we'ká chojkégame ralámuli Onorúgame oyérame nobi alueka tabiléchigo gu'iri go ne'chí.

¹⁶ Napu'lige ne bijí alé Tesalónika ajtígichi 'we 'la gu'iri 'emi ne'chí osá náorale enomí 'emi o'maka nakúriga.

¹⁷ Neka tabilé pe 'we 'yalime najkigá aní enomí, neka pe najkí 'nalina napurigá Onorúgame 'we 'la semati raweli 'yámala 'emi.

¹⁸ 'Lige neka jipe 'we 'la níkuru enomí, alué enomí napu 'emi alué rió Epaprolito o'tóriga júlale, bijí 'la mochiga ajtíkuru ne. A'chigóriga ra'salá ne alué enomí 'yáachi 'emi ne'chí, a'chigóriga napurigá ra'saláme ju Onorúgame semá nokachi 'emi.

¹⁹ Onorúgame, napu oyérame ju ne, wa'lú nejkúrule Kristo Esusi júlaga jena wijchimoba. Alekeri jipeko tabilé tábiri rokárélamala napugiti 'émika 'la oyérame Onorúgame 'lige napugiti 'émika 'la gu'írame ne'chí.

²⁰ 'La nabí regá anewa Onorúgame ramué O'nola: «Wa'lú a'walí nígame ju mué O'nó.» Alarigá kame.

²¹ 'We 'la repori ne 'emi ralámuli Kristo Esusi oyérame. 'Lige Onorúgame oyérame ralámuli napurigá ne jena mochígame ne 'yuga abiena alué 'we náolachigó reporali.

²² Abiena suwábaga alué 'we 'la sébali oyérame Onorúgame jena Roma anilichi ejperégame abiena 'we 'la náolachigó reporali, alé alué wa'lula selígame rey bejtélachi nóchame, alueka 'we náolachigó reporali.

²³ Alué Wa'lula Esukristo 'we semáriga gu'írisa 'la
kékuru 'emi ralámuli.
Pe ekí kápá. Cheliérabá.

Onorúgame nila ra'íchali
New Testament in Tarahumara, Western
(MX:tac:Tarahumara, Western)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tarahumara, Western

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tarahumara Baja [tac], Mexico

Copyright Information

©Wycliffe Bible Translators, Inc. 2008

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tarahumara, Western

©Wycliffe Bible Translators, Inc. 2008

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
5abd0d10-18f8-5f78-aab1-438647421555